NN 36/2022 (18.3.2022.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-3931/2019 i U-III-5833/2021 od 15. veljače 2022.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

438

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenula Zdenka Seleš iz Zagreba, koju zastupa Zvonimir Perša, odvjetnik u Zagrebu, na sjednici održanoj 15. veljače 2022. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija u dijelu u kojem je podnesena u povodu presude Županijskog suda u Zagrebu broj: Gž-5598/18-2 od 26. studenoga 2018. i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev 1505/2019-2 od 6. listopada 2020.

II. Danom donošenja ove odluke prestaje važiti rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-3931/2019 od 19. svibnja 2020.

III. Utvrđuje se da je zbog dugotrajnosti parničnog postupka podnositeljici ustavne tužbe Zdenki Seleš iz Zagreba, Svetog Mateja 60, povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) te joj se na temelju članka 63. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst) određuje primjerena naknada u iznosu od 32.300,00 kuna.

IV. Naknada iz točke III. ove izreke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositeljice Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

V. U skladu s člankom 31. stavkom 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske nalaže se Vladi Republike Hrvatske da ubuduće osigura kod FINA-e provedbu rješenja Ustavnog suda o privremenoj odgodi ovrhe.

VI. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijela je Zdenka Seleš iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositeljica), koju u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Zvonimir Perša, odvjetnik u Zagrebu. Predmet postupka koji je prethodio ustavnosudskom postupku bio je zahtjev tužiteljice Investicijsko komercijalne štedionice d.d. u likvidaciji iz Zagreba za isplatu 44.037,30 kuna, s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, koje tužiteljica potražuje od podnositeljice (prvotuženice) i drugotuženice Nevenke Berić, kao jamaca, na temelju Ugovora o kreditu od 12. siječnja 1998. (u daljnjem tekstu: Ugovor) zaključenog između korisnice kredita Marice Čačić i tužiteljice.

1.1. Ustavna tužba podnesena je u povodu presude Županijskog suda u Zagrebu broj: Gž-5598/18-2 od 26. studenoga 2018. (u daljnjem tekstu: osporena presuda ili drugostupanjska presuda), kojom su u točki I. izreke odbijene kao neosnovane žalbe prvotuženice (ovdje podnositeljice) i drugotuženice Nevenke Berić, te je potvrđena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P-6416/14-106 od 7. rujna 2018. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda) u pobijanoj točki I. i točki II. do iznosa od 10.312,50 kuna (parnični troškovi). U točki II. izreke osporene presude preinačena je prvostupanjska presuda u točki II. izreke na način da je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadom parničnih troškova u iznosu od 5.938,00 kuna.

1.2. Prvostupanjskom presudom naloženo je podnositeljici i drugotuženici – jamcima po Ugovoru o kreditu od 12. siječnja 1998. zaključenim između korisnice kredita Marice Čačić i tužiteljice – da tužiteljici solidarno isplate 44.037,30 kuna s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom tekućom od 27. ožujka 1999. do isplate, po stopama pobliže

označenim u izreci (točka I. izreke), te da joj naknade parnične troškove u iznosu od 16.250,00 kuna (točka II. izreke).

2. Budući da je protiv osporene drugostupanjske presude podnositeljica podnijela reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, Ustavni sud ju je dopisom broj: U-III-552/2019 od 8. veljače 2019. obavijestio da će do donošenja odluke o podnesenoj reviziji zastati s ustavnosudskim postupkom u odnosu na osporenu drugostupanjsku presudu.

3. Podnositeljica je 25. rujna 2019., u skladu s člankom 67. stavkom 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), podnijela prijedlog za odgodu ovrhe određene rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Ovr-1480/19 od 9. rujna 2019., donesenog na temelju pravomoćne i ovršne prvostupanjske presude potvrđene osporenom drugostupanjskom presudom.

Navedenim ovršnim rješenjem određena je ovrha pljenidbom na novčanim sredstvima podnositeljice, kao prvoovršenice, i Nevenke Berić, kao drugoovršenice, po svim računima i otvorenim novčanim sredstvima ovršenica u svim bankama te prijenosom radi naplate tražbine ovrhovoditelja.

3.1. Povodom naprijed navedenog podnositeljičinog prijedloga za odgodu ovrhe na Ustavnom sudu osnovan je spis broj: U-III-3931/2019 te je rješenjem od 19. svibnja 2020. Ustavni sud prihvatio podnositeljičin prijedlog i privremeno, do donošenja odluke o ustavnoj tužbi podnositeljice podnesene u povodu drugostupanjske presude, odgodio ovrhu određenu rješenjem o ovrsi od 9. rujna 2019.

3.2. Podneskom od 13. studenoga 2020. podnositeljica je obavijestila Ustavni sud da Financijska agencija (u daljnjem tekstu: FINA), protivno rješenju Ustavnog suda broj: U-III-3931/2019 od 19. svibnja 2020., i nadalje vrši zapljenu novčane tražbine po rješenju o ovrsi Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: Ovr-1480/19 od 9. rujna 2019. Iz navedenog podneska, nadalje, proizlazi da je podnositeljica FINA-i uputila prigovor, a da joj je FINA odgovorila navodeći da nakon rješenja Ustavnog suda od 19. svibnja 2020. vrši zapljenu novčane tražbine po osnovi, ali da zaplijenjena sredstva ne prenosi na račun ovrhovoditelja do daljnje odluke nadležnog suda.

4. Vrhovni sud je rješenjem broj: Rev 1505/2019-2 od 6. listopada 2020. odbacio reviziju podnositeljice kao nedopuštenu.

4.1. Podnositeljica je 3. prosinca 2020. podnijela ustavnu tužbu u povodu rješenja Vrhovnog suda od 6. listopada 2020. Predmet se vodi pod brojem U-III-5833/2021.

5. Podnositeljica u ustavnoj tužbi tvrdi da su joj prvostupanjskom i drugostupanjskom presudom, kao i rješenjem Vrhovnog suda, povrijeđene temeljne slobode i ljudska prava zajamčena člancima 18., 29. i 48. Ustava, te prava zajamčena člancima 6. i 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; u daljnjem tekstu; Konvencija) te člankom 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju.

U ustavnoj tužbi podnesenoj 4. veljače 2019. podnositeljica je navela da postupak traje izuzetno dugo i da stoga u konkretnom slučaju »ne može biti govora o suđenju u razumnom roku«.

U ustavnoj tužbi od 3. prosinca 2020. podnositeljica je, pozivom na članak 63. Ustavnog zakona, navela da joj je povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku.

6. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljen je spis Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P-6416/14.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

7. Ugovorom sklopljenim između Marice Čačić, kao glavnog dužnika (korisnice kredita) i tužiteljice, kao kreditora, ugovoren je kredit u iznosu od 47.000,00 kuna uz kamatnu stopu od 3,25% mjesečno (39% godišnje), te je ugovorena valutna klauzula, odnosno da je korisnica kredita dužna vratiti glavni dug u protuvrijednosti u kunama u iznosu od 13.384,21 DEM prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan povrata. Navedenim ugovorom podnositeljica i drugotuženica obvezale su se kao solidarni jamci te su preuzele obvezu povrata kredita solidarno s glavnim dužnikom (korisnicom kredita).

Ugovorom je određen rok vraćanja kredita od dvadeset i četiri (24) mjeseca, te mjesečni anuitet od 811,74 DEM, s tim da ukoliko korisnica kredita ne plati mjesečni anuitet u roku tri (3) dana od dospijeća, smatrat će se da je cjelokupni iznos kredita dospio na naplatu.

U Ugovoru je navedeno da su, kao pretpostavka odobrenja kredita, založene dionice tužiteljice u iznosu od 12.976,32 kuna, što odgovara protuvrijednosti iznosa od 3.695,00 DEM. Također je određeno da se vrijednost založenih dionica, prema zaključenom ugovoru, ne može prebiti s nepodmirenim dospjelim dugovanjem.

8. Ugovor je otkazan 26. ožujka 1999., te je tada tražbina tužiteljice u cijelosti dospjela na naplatu, a dug po navedenom kreditu na dan otkaza kredita iznosio je 44.037,30 kn.

Korisnici kredita je, radi vraćanja kredita, ustezan određeni iznos mirovine zaključno do veljače 2010. godine.

Korisnica kredita umrla je u ožujku 2011. godine.

9. Presudom Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj: P-8822/06 od 28. listopada 2013. ukinut je platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi toga suda u odnosu na podnositeljicu i drugotuženicu u cijelosti, te im je naloženo solidarno isplatiti tužiteljici iznos od 58.994,67 kuna s osnova nepodmirene glavnice, sa zateznom kamatom počevši od 27. veljače 2002. do isplate, dok je u preostalom dijelu u iznosu od 218.074,24 kuna i u dijelu razlike između zatraženih kamata obračunatih na glavnicu od 121.858,92 kuna, tekućih od 15. veljače 2010. te dosuđenih kamata, tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan. Istom presudom tuženice su obvezane tužiteljici naknaditi parnične troškove.

9.1. Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu broj: Gž-1540/14 od 17. lipnja 2014. ukinuta je prvostupanjska presuda od 28. listopada 2013. i predmet je vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U obrazloženju je navedeno da je počinjena apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka, jer je izreka presude nerazumljiva i proturječna, te se ne može ispitati, s obzirom na to da se ne može zaključiti u kojem dijelu glavnog potraživanja tužiteljice je zahtjev odbijen i što predstavlja preostali odbijajući dio, a osim toga da je nejasno u kojem dijelu zatraženih kamata i dosuđenih kamata je tužbeni zahtjev odbijen. Stoga je navedena prvostupanjska presuda ukinuta te je naloženo sudu pozvati tužiteljicu da postavi tužbeni zahtjev na način da naznači što predstavlja razlika između zatražene glavnice od 121.858,92 kuna do iznosa od 277.068,91 kuna, kako bi se o tome moglo pravilno odlučiti. Nadalje, Županijski sud u Zagrebu je u navedenom ukidnom rješenju istaknuo da je, zbog otkaza kredita, tužiteljičina tražbina u cijelosti dospjela 26. travnja 1999. i da se od tada ne primjenjuju ugovorne odredbe o visini ugovorene stope redovne i zatezne kamate, već da se na dospjeli iznos glavnice i ugovorne kamate obračunava zakonska zatezna kamata.

10. U ponovljenom postupku, nakon provedenog financijskog vještačenja, tužiteljica je 6. lipnja 2018. precizirala tužbeni zahtjev te je zatražila donošenje presude kojom će se naložiti podnositeljici i drugotuženici da joj solidarno isplate 97.354,73 kuna sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 42.382,33 kuna tekućom od 16. veljače 2010. do isplate, postavivši pritom i alternativne tužbene zahtjeve kojima je od podnositeljice i drugotuženice zatražila da joj solidarno isplate 60.840,72 kuna sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 42.985,49 kuna tekućom od 22. veljače 2002. do isplate, ili da joj isplate 44.037,30 kuna sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 44.019,97 kuna tekućom od 27. ožujka 1999. do isplate, a uz svaki postavljeni tužbeni zahtjev zatražila je i naknadu parničnih troškova.

10.1. Financijskim vještačenjem provedenim po sudskom vještaku mr. Ivanu Tkalecu utvrđeno je da je prosječna kamatna stopa koju su banke u to vrijeme ugovarale za tu vrstu kredita bila 10,62% godišnje (prema bazi dostupnih podataka o prosječnim moderiranim kamatnim stopama, koje podatke prikuplja, obrađuje i objavljuje Hrvatska narodna banka).

10.2. Financijskim vještačenjem provedenim po sudskom vještaku Zrinku Ručeviću utvrđeno je preostalo dugovanje po Ugovoru primjenom dopuštene kamatne stope te su iznosi dugovanja iskazani u kunama, na određene datume:

– na dan otkaza kredita 26. ožujka 1999. dug je iznosio 44.037,30 kuna, od čega je 17,33 kuna dospjela nepodmirena zatezna kamata i 44.019,97 kuna nepodmireni glavni dug,

– na dan obračuna prema izvatku iz poslovnih knjiga tužitelja 21. veljače 2002. dug je iznosio 60.840,72 kuna, od čega je 17.855,23 kuna dospjela nepodmirena zatezna kamata i 42.985,49 kuna nepodmireni glavni dug,

– na dan posljednje evidentirane uplate 15. veljače 2010. dug je iznosio 97.354,73 kuna, od čega je 54.972,40 kuna dospjela nepodmirena zatezna kamata, a 42.382,33 kuna nepodmireni glavni dug. Nadalje, na iznos od 42.382,33 kuna obračunava se daljnja zatezna kamata, za razdoblje od 16. veljače 2010. do konačne isplate.

11. Osporenom prvostupanjskom presudom prihvaćen je alternativno postavljen tužbeni zahtjev, te je naloženo podnositeljici i drugotuženici solidarno isplatiti tužiteljici iznos od 44.037,30 kuna, s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom koja na iznos od 44.019,97 kuna (nepodmirena glavnica potraživanja na dan otkaza kredita 26. ožujka 1999.) teče od 27. ožujka 2018. do isplate. Pritom kamata od 27. ožujka 1999. do 31. prosinca 2007. teče po stopi određenoj člankom 1. Uredbe o visini stope zateznih kamata (»Narodne novine« broj 76/96., 72/02. i 153/04.), od 1. siječnja 2008. do 31. srpnja 2015. po eskontnoj stopi Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu, uvećanoj za pet (5) postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate, po stopi koja se određuje za svako polugodište u visini prosječne kamatne stope na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godinu dana nefinancijskim društvima izračunate za referentno razdoblje koje je prethodilo tekućem polugodištu uvećano za tri (3) postotna poena.

11.1. Prema pravnom shvaćanju prvostupanjskog suda čitav iznos kredita iz ugovora je dospio na naplatu danom otkaza 26. ožujka 1999., od kada tužiteljica ima pravo na isplatu cjelokupno dospjelog, a neisplaćenog duga, i na isplatu zakonske zatezne kamate od tako utvrđenog dospijeća pa do isplate.

11.2. Prvostupanjski sud smatra da je ugovorna odredba koja se odnosi na stopu ugovorne kamate od 3,25% mjesečno ništava u skladu s člankom 103. Zakona o obveznim odnosima (»Narodne novine« broj 53/91., 73/91., 111/93. – članak 646. Zakona o trgovačkim društvima, 3/94., 107/95. – članak 113. Zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima, 7/96., 91/96. – članak 394. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, 112/99.; u daljnjem tekstu: ZOO/91), jer je protivna

moralu i prisilnim propisima (članak 399. stavak 2. ZOO-a/91) i zelenaška (članak 141. ZOO-a/91), s obzirom na to da se tužiteljica koristila stanjem nužde i teškim materijalnim stanjem drugog, da bi za sebe ugovorila korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je drugom dala ili se obvezala dati.

11.3. Prigovor tuženica, prema kojem se treba uračunati vrijednost založenih dionica, a potom izvršiti prijeboj vrijednosti kupljenih dionica, prvostupanjski sud smatrao je neosnovanim, zaključivši da tuženice, kao jamci, odgovaraju tužiteljici kao kreditoru jednako kao i glavni dužnik, na temelju Ugovora o kreditu, kojim je bilo ugovoreno da se vrijednost založenih dionica ne može prebiti s nepodmirenim dospjelim dugovanjem po osnovu odobrenog kredita. Osim toga, vrijednost založenih dionica predstavlja posebnu osnovu potraživanja, s obzirom na to da iz točke 2. Ugovora o kreditu proizlazi da su predmetne dionice bile predmetom Ugovora o zalogu koji nije predmet spora u ovoj pravnoj stvari, pa se u tom smislu ne mogu cijeniti navodi kojima se ukazuje na savjesnost, poštenje i ostala načela vezano za taj ugovor. Pored navedenog, prvostupanjski sud je u obrazloženju naveo da se prijeboj vrši između istovrsnih potraživanja, kako je propisano člankom 336. ZOO-a/91, o čemu nije riječ u konkretnom slučaju.

12. Drugostupanjski sud je u točki I. izreke osporene presude odbio kao neosnovane žalbe podnositeljice i drugotuženice, te je potvrdio prvostupanjsku presudu u pobijanoj točki I. i točki II. do iznosa od 10.312,50 kuna. U točki II. izreke osporene presude preinačena je prvostupanjska presuda u točki II. izreke na način da je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadom parničnih troškova u iznosu od 5.938,00 kuna.

12.1. Mjerodavni dio obrazloženja drugostupanjske presude glasi:

»Naime pravilan je stav i zaključak prvostupanjskog suda kako činjenica da su ugovorene kamate u navedenoj stopi ništetne ne predstavlja razlog da bi se cijeli ugovor o kreditu utvrdio ništetnim već da je tako ugovorene kamate valjalo zamijeniti kamatama po prosječnoj kamatnoj stopi po kojoj su banke u RH u predmetnom razdoblju odobravale za istovjetne kredite, a koje je vještak u svom nalazu i mišljenju pravilno utvrdio u visini od 10,62% godišnje i o čemu se na jasan, nedvosmislen način očitovao i u svom usmenom izlaganju, radi čega je visina tražbine tužitelja koju je sud utvrdio na temelju tako provedenog vještačenja pravilno i valjano utvrđena. Isto predstavlja pravilnu primjenu odredbe čl. 105 Zakona o obveznim odnosima (‘Narodne novine’ br.: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99), kojom je propisano da ništavost neke odredbe ugovora ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez te odredbe, i ako ona nije bila ni uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda.

U tom smislu neosnovani su i žalbeni navodi o tome kako je provedeno vještačenje pogrešno kao i da na neosnovanost tužbenog zahtjeva ukazuje i činjenica da je tužitelj više puta preinačavao tužbeni zahtjev. Naime iz spisa proizlazi da je tužitelj više puta preinačavao tužbeni zahtjev na način da je iz iste činjenične i pravne osnove potraživao različite novčane iznose, a sve u skladu s provedenim vještačenjem, što predstavlja dopuštene preinake u smislu odredbe čl. 191 ZPP-a.

Također je pogrešan pravni stav tuženica da zakonska zatezna kamata ne može teći prije postavljanja alternativno postavljenog tužbenog zahtjeva podneskom od 6.6.2018., budući da iz pravilno utvrđene činjenice da je ugovor o kreditu otkazan 26. ožujka 1994., proizlazi da je čitav iznos kredita iz ugovora tada dospio na naplatu i od tada tužitelj ima pravo na isplatu cjelokupno dospjelog a neisplaćenog duga i na isplatu zakonske zatezne kamate koje teku od tako utvrđenog dospijeća pa do isplate.

Žalbene navode koji se odnose na odnos tuženica i tužitelja, a koje se odnose na kupljene dionice ovaj sud nije cijenio budući da iste nisu odlučne u ovom sporu u kom tuženice kao jamci odgovaraju tužitelju kao kreditoru jednako kao i glavni dužnik, a temeljem citiranog ugovora o kreditu kojom je kako je to utvrdio i prvostupanjski sud je bilo ugovoreno da vrijednost založenih dionica se ne može prebiti sa nepodmirenim dospjelim dugovanjem po osnovu odobrenog kredita i isto predstavlja posebnu osnovu potraživanja budući da iz toč. 2. cit. ugovora o kreditu proizlazi da su predmetne dionice bile predmetom Ugovora o zalogu br. 305-304002 koji nije predmet spora u ovoj pravnoj stvari, pa se u tom smislu ne mogu cijeniti niti žalbeni navodi kojima se upire na savjesnost, poštenje, i ostalih načela a u odnosu na taj ugovor, i u tom smislu o istom je prvostupanjski sud dao valjano obrazloženje.

Tvrdnje tuženica kako dio plaćenog iznosa predstavlja preplaćene kamate nije osnovan budući da iz provedenog vještačenja proizlazi da je vještak plaćene iznose uzeo u obzir na način da je uplatama prvo smatrao podmirenim kamate, a nakon toga osnovicu.«

12.2. Žalbene navode koji se odnose na odluku o parničnim troškovima drugostupanjski sud je djelomično prihvatio te je preinačio prvostupanjsku presudu u točki II. izreke na način da je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadom parničnih troškova u iznosu od 5.938,00 kuna. Mjerodavni dio obrazloženja glasi:

»Međutim djelomično su osnovani žalbeni navodi koji se odnose na odluku o troškovima postupka i to u smislu pogrešnog utvrđenja odlučnih činjenica. Naime kako iz stanja spisa proizlazi da je ovaj sud ukinuo prvostupanjsku presudu, rješenjem posl. br. Gž- 1540/14-2 od 7. lipnja 2014. iz razloga što je tužbeni zahtjev bio nevaljano postavljen na način da se o istom nije moglo raspravljati, to tužitelju nije bilo potrebno priznati parnični trošak za taj dio postupka, već isključivo nakon podnošenja valjanog zahtjeva tj. nakon 11. svibnja 2015., radi čega je odluku o trošku trebalo djelomično preinačiti i istom priznati parnični trošak sastava podneska od 11.5.2015. u visini od 100 bodova, pristup na ročište 10. lipnja 2015. od 100 bodova, ročišta 23.3.2016. od 50 bodova, podneska od 4.11.2016. od 25 bodova, ročišta od 9.12.2016. od 50 bodova, ročišta od 17.5.2017., 100 bodova, 14.6.2017. od 50 bodova, podneska od 31.7.2017. od 25 bodova, 20.11.2017. od 25 bodova, ročišta od 25.1.2018. od 100 bodova, te podnesak od 6.6.2018. od 100 bodova, ročište od 15. lipnja 2018. od 50 bodova te ročište za objavu od 50 bodova, sve sukladno Tbr. 8 toč. 1 i 3, Tbr. 9 toč. 1., 2. i 3., 5., Tarife, odnosno ukupno 825 bodova što s pripadajućim PDV-om čini novčani iznos od 10.312,50 kn, koje je tužitelju suprotno žalbenim navodima I tuženice valjalo priznati u cijelosti budući da je nakon pravilno postavljenog tužbenog zahtjeva sa istim uspio u cijelosti (čl. 154. st. 1 i čl. 155 ZPP-a).«

13. Podnositeljica je 31. siječnja 2019. protiv drugostupanjske presude podnijela reviziju na temelju članka 382. stavka 2. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. – članak 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. – članak 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. – odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 84/08., 96/08. – odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 123/08. – ispravak, 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 28/13. – članak 145. Zakona o sudovima i 89/14. – odluka USRH broj: U-I-885/2013; u daljnjem tekstu: ZPP:53/91-89/14).

13.1. U reviziji podnesenoj protiv drugostupanjske presude podnositeljica je postavila slijedeća pitanja:

»1. Je li ništetan ugovor o kreditu s obzirom na vrijeme zaključenja ugovora, te s obzirom na ugovorenu kamatnu stopu od 3,25% mjesečno, što godišnje iznosi 39%, i zatezne kamate u visini 3,26625% mjesečno (39,20% godišnje) na devizno potraživanje?

2. Je li ugovor o kreditu ništetan ako je ugovoren u stranoj valuti – DEM, u vrijeme kada to nije bilo moguće prema pozitivnim propisima?

3. Je li ugovor o kreditu ništetan, ako se založene dionice ne mogu prebiti s nepodmirenim dospjelim dugovanjem po osnovi odobrenog kredita, a koje predstavljaju gotovo 40% odobrenog kredita?

4. Je li se tužitelj bezrazložno obogatio, kada sam nije prebio i umanjio potraživanje za iznos založenih dionica prema ugovoru o kreditu od 12. siječnja 1998. i ugovoru o kupnji preferencijalnih dionica tužitelja od 7. siječnja 1998.?

5. Jesu li ugovori o kreditu i ugovori o kupnji dionica ništavni, jer su sačinjeni po unaprijed formuliranom standardnom ugovoru od strane tužitelja, ako su u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača, prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizišlih iz tih ugovora iz ugovora?

6. Je li odluka o odmjeravanju i dosuđivanju parničnog troška sukladna vrijednosti predmeta spora i uspjehu u postupku?

7. Teče li zakonska zatezna kamata na dosuđeni iznos od 27. ožujka 1990., ili tek od podneska tužitelja od 6. lipnja 2018., te nalaza i mišljenja aktuarskog vještaka koji je utvrdio naknadno preostali dug?«

14. Rješenjem Vrhovnog suda odbačena je kao nedopuštena revizija podnositeljice, s obrazloženjem da nijedno od postavljenih pitanja nije važno pitanje u smislu članka 382. stavka 2. ZPP-a:53/91-89/14, jer za postavljena pitanja nisu izneseni odgovarajući razlozi važnosti tih pitanja.

14.1. Mjerodavni dio obrazloženja rješenja Vrhovnog suda glasi:

»(...) Naime, ni u jednoj odluci na koju se ukazuje u reviziji, kako je naprijed navedeno, nije izneseno pravno shvaćanje vezano za:

– ništavost ugovora o kreditu s obzirom na vrijeme zaključenja ugovora, te s obzirom na ugovorenu kamatnu stopu od 3,25% mjesečno, i zatezne kamate u visini 3,26625% mjesečno (39,20% godišnje) na devizno potraživanje,

– ništavost ugovora o kreditu ako je kredit ugovoren u stranoj valuti – DEM, u vrijeme kada to nije bilo moguće prema pozitivnim propisima,

– ništavost ugovora o kreditu ako se založene dionice ne mogu prebiti s nepodmirenim dospjelim dugovanjem po osnovi odobrenog kredita, a koje predstavljaju gotovo 40% odobrenog kredita,

– je li se tužitelj bezrazložno obogatio, kada sam nije prebio i umanjio potraživanje za iznos založenih dionica prema ugovoru o kreditu od 12. siječnja 1998. i ugovoru o kupnji preferencijalnih dionica tužitelja od 7. siječnja 1998.,

– jesu li ugovori o kreditu i ugovori o kupnji dionica ništavni, jer su sačinjeni po unaprijed formuliranom standardnom ugovoru od strane tužitelja, ako su u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača, prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizišlih iz tih ugovora iz ugovora,

– je li odluka o odmjeravanju i dosuđivanju parničnog troška sukladna vrijednosti predmeta spora i uspjehu u postupku,

– teče li zakonska zatezna kamata na dosuđeni iznos od 27. ožujka 1990., ili tek od podneska tužitelja od 6. lipnja 2018., te nalaza i mišljenja aktuarskog vještaka koji je utvrdio naknadno preostali dug.

Osim toga sedmo pitanje vezano za početak zatezne kamate se odnosi isključivo na ovaj spor i ono kao takvo nije važno za pravilnu primjenu materijalnog prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni već isključivo za ovaj postupak.

Prema tome, u ovoj pravnoj stvari nisu ispunjene zakonske pretpostavke za dopuštenost izvanredne revizije u odnosu na postavljena pravna pitanja pa je na temelju odredbe čl. 392.b st. 3. ZPP-a odlučeno kao u izreci ovog rješenja.

U odnosu na šesto pitanje, koje se odnosi na odluku o troškovima postupka, ističe se da je na sjednici građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske pod poslovnim brojem Su-IV-19/15-19 od 16. studenog 2005. zauzeto pravno shvaćanje prema kojem pravomoćna odluka o troškovima parničnog postupka nije rješenje protiv kojeg je dopuštena revizija.

Prema navedenom pravnom shvaćanju rješenje drugostupanjskog suda o troškovima parničnog postupka (jednako kao i odluka o troškovima postupka sadržana u presudi) nije rješenje iz čl. 400. st. 1. ZPP-a protiv kojeg je dopuštena revizija jer u pogledu parničnih troškova postupak niti počinje niti se dovršava. Samo u odnosu na predmet spora određen tužbom počinje teći parnica, ispituje se litispedencija, objektivna kumulacija tužbenog zahtjeva i objektivno preinačenje tužbenog zahtjeva, i samo u odnosu na predmet spora se postupak dovršava pojedinačnim aktom bilo presudom ili rješenjem.

Stoga je na temelju odredbe čl. 392.b st. 1. ZPP-a reviziju I. tuženice i u odnosu na to pitanje valjalo odbaciti.«

14.2. U ovoj se odluci revizija iz članka 382. stavka 2. ZPP-a:53/91-89/14 označava kolokvijalnim pravnim izrazom: izvanredna revizija.

III. PRIGOVORI PODNOSITELJICE